

การใช้ฐานข้อมูลด้านนิวารสารภาษาไทย
ของผู้ใช้บริการสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกฤษณ์สุนทร
พรทิพานนคร

สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกฤษณ์สุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
e-mail: Porntipa.n@psu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาการใช้ฐานข้อมูลด้านนิวารสารภาษาไทย ตลอดจนการเข้าถึง บทความในสาร ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลด้านนิวารสารภาษาไทย ตลอดจนปัญหาการเข้าถึงบทความในสาร ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสารและ การใช้ฐานข้อมูลด้านนิวารสารภาษาไทยของผู้ใช้บริการ ณ สำนัก ทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกฤษณ์สุนทร ผลการวิจัยพบว่า

ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 97.5) เป็นนักศึกษาและเป็นนักศึกษาปริญญาตรีร้อยละ 77.1 โดยมาจาก คณะวิทยาศาสตร์มากที่สุด (ร้อยละ 24.1) รองลงมาคือคณะวิศวกรรมศาสตร์ (ร้อยละ 22.5) ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74.6) มีประสบการณ์ในการค้นหาบทความนิวารสารภาษาไทย จากเครื่อง OPAC และเรียนรู้วิธีการใช้ฐานข้อมูล ด้านนิวารสารภาษาไทย โดยการทดลองสืบค้นด้วยตนเอง (ร้อยละ 66.2) โดยเข้ามาใช้ฐานข้อมูลด้านนิวารสาร ภาษาไทยสัปดาห์ละครั้ง (ร้อยละ 28.6) มีวัตถุประสงค์ เพื่อทำรายงานประกอบการเรียน (ร้อยละ 69.4) ส่วนใหญ่ สืบค้นฐานข้อมูลด้านนิวารสารภาษาไทยในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ร้อยละ 63.6) และมีความต้องการ ข้อมูลบรรณานุกรมที่ตีพิมพ์ในระยะเวลา 2 ปี ถึงปัจจุบันมากที่สุด (ร้อยละ 34.4) โดยส่วนใหญ่สืบค้นด้วยชื่อเรื่อง ตามลำดับอักษร (ร้อยละ 62.6) และมีความต้องการสืบค้นข้อมูลโดยจำกัดการค้นหาตามประเภททรัพยากรหรือ คลาสเลคชั่นเพื่อเลือกเฉพาะบทความนิวารสารภาษาไทย ร้อยละ 58.3 แต่เมื่อผู้ใช้บริการ ร้อยละ 63.3 ไม่ทราบว่า หลังการสืบค้นสามารถบันทึกผล (Save) ส่ง E-mail ได้ และส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.6) พบรายการบรรณานุกรมไม่ สมบูรณ์ ทำให้ไม่สามารถติดตามบทความได้ สำหรับความต้องการเพิ่มรูปแบบการแสดงผล พบว่า ต้องการเพิ่ม รูปแบบการแสดงผลที่แสดงเนื้อหาเต็ม (Full text) ร้อยละ 66.8 และผู้ใช้จะคลิกลิงค์จากแหล่งข้อมูล (Source) เพื่อตรวจสอบสถานะของสารก่อนจะไปค้นหาตัวเล่ม (บทความ) ร้อยละ 74.9 นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ใช้บริการ ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.2) จะค้นบทความนิวารสารpub และพบว่าเนื้อหาของบทความนิวารสารที่ได้ก็ตรงกับความ ต้องการ ถึงร้อยละ 90.4 กรณีที่ค้นบทความนิวารสารไม่พบนั้น ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 37.2) จะแก้ปัญหาโดยการถาม ปรนนิษฐ์/เจ้าหน้าที่

สำหรับปัญหาการใช้ฐานข้อมูลด้านนิวารสารภาษาไทย 4 ด้าน คือ ด้านทางเลือก ด้านผลการสืบค้น ด้าน ขุ่นรูปคอมพิวเตอร์ ตลอดจนด้านการเข้าถึงบทความในสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.69$)

$SD = 0.56$) โดยพบปัญหาการเข้าถึงบทความในวารสาร ปัญหาด้านผลการสืบค้น ปัญหาด้านทางเลือก และปัญหาด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์มากตามลำดับ

คำสำคัญ: ตัวชี้วัด ; ฐานข้อมูล ; ผู้ใช้บริการ ; สำนักทรัพยากรการเรียนรู้
คุณหญิงลง อรรถกิจวีสุนทร

Abstract

This research is a survey of the use, problems of use, problems in accessing the Thai Periodical Index Database and those in accessing of journal articles from Khunying Long Athakravisunthorn Learning Resources Center's OPAC. Opinions and suggestions concerning journals and use of the Thai Periodical Index Database were also obtained.

Results revealed that almost all the users (97.5 %) were students and most of these (77.1 %) were under graduate students, most of which (24.1%) were Faculty of Science students. Concerning the use of the Thai Periodical Index Database, 74.6% of the users stated that they had some experience performing searches for Thai periodicals from the main menu of OPAC; and 66.2 percent learned how to use the Thai Periodical Index Database by themselves. 28.6 percent of the users reported accessing the Thai Periodical Index Database once a week. 69.4 percent of the users used the database for academic report writing. 63.6 percent of the users performed the searches in the categories of Science and Technology in the Thai Periodical Database. 34.4 percent of the users required the periodicals within the latest two years. 62.6 percent used the alphabetical title key word search while 58.3 percent limited their search using types or collections of resources of the Thai Periodical Index Database. Regarding the problems in using the Thai Periodical Index Database, 63.3 percent of the users did not know that their search results can be saved and then mailed to themselves for convenience. While 60.6 percent of the users reported that they had problems with the incomplete references so they could not get the periodicals they were looking for. Concerning desirable forms of the search results, 66.8 percent of the users stated that they wanted to have the results in full texts and 74.9 percent of the users stated that they normally clicked the links from the source to check the availability of the searched documents before accessing the real journals. In terms of success of the search, a high percentage of 82.2 said that they could get the periodicals and a high percentage of 90.4 of the users found the articles they were looking for. In case of failure of the searches, it was found that 37.2 of the users asked the librarians for help.

The problems of use of the Thai Periodical Index Database -- in the four areas of alternatives for search methods, search results, computer facilities and the accessibility to the Thai periodicals -- were found at a moderate level (Mean = 2.69 S.D. = 0.56) ranging from accessibility to the articles in the journals, search results, alternatives in researching, and computer facility successively.

Keywords: Thai Periodical Index ; Periodical Index database ;

KhunYing Long Athakravisunthorn Learning Resources Center

บหนำ

วารสารนับเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่มีความสำคัญประเภทหนึ่งที่เสนอเรื่องราวโดยเฉพาะความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์สาขาต่างๆ อย่างทันต่อเหตุการณ์ ให้ความรู้อย่างกว้างขวาง เนาะแก่การนำไปประกอบการที่เกี่ยวกับรายงานผลงานทางวิชาการต่างๆ ขณะนี้มีศาสตร์เกิดขึ้นมากมาย ก็ย่อมทำให้มีวารสารอุดมแพะเพื่อเป็นจำนวนมากเช่นกัน ผู้อ่านไม่สามารถตามอ่านได้ทั่วถึง และเป็นการยากต่อการค้นหาเรื่องที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว ห้องสมุดจึงจำเป็นต้องมีเครื่องมือช่วยเพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นรายละเอียดทางบรรณานุกรมได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และสามารถเข้าถึงตัวเล่มวารสารได้สะดวก รวดเร็ว อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัยและการพัฒนาของศาสตร์ต่างๆ

สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกิจวิสุนทร ในฐานะหน่วยสนับสนุนการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตระหนักรถึงความสำคัญในการสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนการค้นคว้าของผู้ใช้บริการ ในระยะแรกจะได้จัดทำดัชนีวารสารไทยในรูปบัตรดัชนีวารสารต่อมารีเม็นนามาเริ่มนำโปรแกรม Mini - Micro CDS/ISIS เข้ามาจัดการฐานข้อมูลดังกล่าว และปี พ.ศ. 2536 ได้ปรับเปลี่ยนมาใช้ โปรแกรม Dynix แทน จนกระทั่งปัจจุบันสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ ได้ใช้โปรแกรมที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ดำเนินการพัฒนาระบบท้องสมุดอัตโนมัติขึ้นใช้งาน ผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นข้อมูลดัชนีวารสารไทยได้ด้วยตนเอง จากระบบ Online Public Access Cataloguing (OPAC) โดยใช้เมนูหน้าเดียวกับเมนูสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ ประเภทอื่นๆ

ประเภทอื่นๆ ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ ซึ่งได้ให้บริการฐานข้อมูลดังนี้ สารสารไทยมาระยะหนึ่งแล้ว ประกอบกับการจัดทำดังนี้วารสารต้องคำนึงถึงความสำคัญของผู้ใช้บริการเป็นหลัก สารสารไทยตลอดจน (Hermon, Nitechki and Altman, 1999 : 9) ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการใช้ฐานข้อมูลดังนี้วารสารไทยตลอดจน การเข้าถึงตัวเล่ม (บทความ) วารสาร เพื่อจะได้ทราบปัญหาและข้อเท็จจริงอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการ จัดทำฐานข้อมูลดังนี้วารสารตลอดจนการเข้าถึงตัวเล่ม (บทความ) วารสารไทยต่อไป

วัตถุประสงค์

1. ศึกษาการใช้ฐานข้อมูลทั่วไป porrakrathivisunthr
สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ porrakrathivisunthr ตลอดจนปัญหาการเข้าถึง บหความในวารสาร
  2. ศึกษาปัญหาการใช้ฐานข้อมูลตัวชี้วัดนิเวศภาษาไทย porrakrathivisunthr ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวารสารและการใช้ฐานข้อมูลตัวชี้วัดนิเวศภาษาไทย

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ
ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ บทความทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิและบรรณาธิการรักษาณูกรจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ และปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อนำไปทดลองใช้ทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบและปรับปรุงแล้ว แจกให้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Random Sampling) จากผู้เข้ามาใช้บริการสืบค้นฐานข้อมูลด้านวารสารภาษาไทยจากเครื่อง/หน้าจอ OPAC ของสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ ตั้งแต่เดือนสิงหาคม - ตุลาคม 2552 จำนวน 398 คน โดยใช้วิธีคำนวนขนาดตัวอย่างด้วยวิธีของยามานาเคน และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนไปประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สรุปผล อภิปรายผล

สรุปผล ภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

- ## 1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บริการ

ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 97.5) เป็นนักศึกษา โดยเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 77.1 สังกัดคณะวิทยาศาสตร์มากที่สุด ร้อยละ 24.1 อาจจะ เพราะว่า คณะวิทยาศาสตร์ ตั้งอยู่ใกล้ห้องสมุดมากกว่าคณะอื่นๆ ทำให้นักศึกษาสามารถใช้ห้องสมุดได้สะดวก

2. การใช้ฐานข้อมูลดัชนีวารสารภาษาไทย ตลอดจนการเข้าถึงบทความในวารสาร

ประสบการณ์ในการค้นหาบทความวารสารภาษาไทย ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74.6) จะใช้วิธีการค้นหาบทความวารสารภาษาไทยจากหน้าจอ OPAC เพราะ สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ ได้สร้างฐานข้อมูลด้านนิยมวารสารภาษาไทย เพื่อจัดเก็บข้อมูลทางบรรณานุกรมของบทความวารสารภาษาไทย อันจะเป็นเครื่องชี้นำให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงบทความวารสารได้ อย่างสะดวกและรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณพิพิญ ปานงาม (2546) พบว่า นักศึกษาใช้ฐานข้อมูล OPAC ในการสืบค้นข้อมูลมากที่สุด และวชรี พรหมพิจิตร (2546) พบว่า การสืบค้นสารสนเทศที่ผู้ใช้ต้องการ คือ การใช้ฐานข้อมูล OPAC เพราะฐานข้อมูลนี้ได้เข้ามาแทนที่การสืบค้นด้วยบัตรรายการ ส่วน ประชาต เสาระวิเศษ (2541) ก็พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ค้นหาข้อมูลบรรณานุกรมบทความวารสารภาษาไทยโดยใช้เครื่องมือช่วยค้นประเททฐานข้อมูลมากที่สุด

การเรียนรู้อธิการสืบคันข้อมูลดัชนีสารานุกรมภาษาไทย ส่วนใหญ่ผู้ใช้บริการ (ร้อยละ 66.2) จะใช้วิธีการทดลองสืบคันด้วยตนเอง ดังแนวคิดของเดชศักดิ์ ศานติวิวัฒน์ (2539) ที่ว่า สาเหตุในการสืบคันฐานข้อมูลด้วย

ตนเอง เพราะ มีอิสระในการสืบค้น และปริชาต เสารยะวิเศษ (2541) พบว่าผู้ใช้ส่วนใหญ่ได้รับประสบการณ์จากการศึกษาด้วยตนเองมากที่สุดและงานวิจัยของ Yuan (1997) พบว่า ผู้ใช้ส่วนมากเรียนรู้จากคำอธิบายบนจargon รองลงมาเรียนรู้จากการเรียนการใช้ห้องสมุด

ความถี่ในการใช้ฐานข้อมูลด้านนี้วารสารภาษาไทย ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 28.6) จะใช้ฐานข้อมูลด้านนี้วารสารภาษาไทยสัปดาห์ละครั้ง ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้ใกล้เคียงกับผลการศึกษาของปริชาต เสารยะวิเศษ (2541) พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ค้นหาบทความวารสาร 1-3 ครั้ง/เดือนและสอบปียะ บุญตามช่วย (2552) พบว่า ผู้ใช้มีการใช้ฐานข้อมูลสัปดาห์ละ 2-3 ครั้ง ส่วนผลการศึกษาของรัชนีกร อินเล็ก, สิรุ่ง พล擅านี และลักษณ์ ข้อยุน (2543) พบว่า ผู้ใช้มีการใช้ฐานข้อมูล 2 - 3 สัปดาห์/ครั้ง แต่ผลการศึกษาของวัฒนธรรมกุล กลินสุคนธ์ (2547) พบว่า ผู้ใช้จะใช้ฐานข้อมูลเดือนละครั้ง

วัตถุประสงค์ในการใช้ฐานข้อมูลด้านนี้วารสารภาษาไทย ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 69.4) จะใช้ฐานข้อมูลด้านนี้วารสาร ภาษาไทย เพื่อทำรายงานประกอบการเรียน เพราะนักศึกษาซึ่งเป็นผู้ใช้ส่วนใหญ่จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลทางวิชาการที่มีความทันสมัยและต่อเนื่อง อันจะช่วยให้งาน และความรู้ที่ได้รับเป็นข้อมูลใหม่และสอดคล้องกับสถานการณ์การพัฒนาองค์ความรู้ในด้านต่างๆ เป็นปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะสามารถช่วยในการต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้เรียนในชั้นเรียนได้มากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสอบปียะ บุญตามช่วย (2552) วัฒนธรรมกุล กลินสุคนธ์ (2547) ปริชาต เสารยะวิเศษ (2541) และศศิวิมล ภาครกิจ (2541) ได้ศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลเพื่อทำรายงานประกอบการเรียน และไม่ต่างจากผลการศึกษาของพรรณพิพิทย ปาน งาม (2546) พบว่า นักศึกษาใช้ฐานข้อมูลเพื่อประกอบการเรียน และวัชรี พรหมพิจิตร (2546) พบว่าผู้ใช้บริการใช้ในการทำงานวิชาการต่างๆ ส่วน Tenopir, King และ Bush (2004) กับ Abdoulaye (2002) พบว่าผู้ใช้บริการใช้ฐานข้อมูลเพื่อทำโครงการและงานวิจัย

กลุ่มสาขาวิชาระดับบัณฑิตศึกษาในการสืบค้นข้อมูลด้านนี้วารสารภาษาไทย พบว่า ผู้ใช้บริการ (ร้อยละ 63.6) ใช้สืบค้นข้อมูลด้านนี้วารสารภาษาไทยในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นส่วนใหญ่ อาจจะเนื่องจาก_ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีคณะทางด้านวิทยาศาสตร์ นักศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ มีคณะทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับการเรียนทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต้องศึกษาและค้นคว้าเรื่องใหม่ๆ ซึ่งความรู้จากบทความวารสารจะเป็นความรู้ใหม่ ทันสมัยมากกว่าหนังสือและตำรา ดังนั้นผู้ใช้บริการส่วนใหญ่จึงสืบค้นข้อมูลด้านนี้วารสารภาษาไทย ในกลุ่มวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสอดคล้องกับผลการศึกษาของวัชรี พรหมพิจิตร (2546) พบว่า ผู้ใช้บริการใช้ทบทวนวารสารภาษาอังกฤษสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุด พรหมพิจิตร (2546) ที่พบว่าส่วนใหญ่สืบค้นเนื้อหาสาขาวิชากลุ่ม แต่ขัดแย้งกับผลการศึกษาของวัฒนธรรมกุล กลินสุคนธ์ (2547) ที่พบว่าส่วนใหญ่สืบค้นเนื้อหาสาขาวิชากลุ่มนี้

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ความทันสมัยของข้อมูลบรรณานุกรมที่ต้องการ พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 34.4) ต้องการใช้ข้อมูลที่ตีพิมพ์ในระยะ 2 ปี ถึงปัจจุบัน เพราะการศึกษาข้อมูลวิชาการแขนงต่างๆ จำเป็น ต้องอาศัยข้อมูลที่มีความทันสมัย ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้น การค้นหาข้อมูลต่างๆ จึงต้องมีความทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการทันสมัย ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน ดังนั้น การค้นหาข้อมูลต่างๆ จึงต้องมีความทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับผล

การศึกษาของ Tenopir, King และ Bush (2004) พบว่าผู้ใช้ส่วนใหญ่ต้องการใช้ข้อมูลที่ทันสมัย ซึ่งไม่ต่างกับผลการศึกษาของรัชนีกร อินเล็ก, สิรุ่ง พลรานี และละออ ข้อยุน (2543) พบว่า ข้อมูลที่ได้ไม่ทันสมัย แสดงว่าผู้ใช้บริการต้องการใช้ข้อมูลที่ทันสมัยเข่นกัน

ทางเลือกในการสืบค้น พบว่า ผู้ใช้ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 62.6) สืบค้นจากชื่อเรื่องตามลำดับอักษร (Title Alphabetic) อาจจะเนื่องจากปัจจุบันหน้าจอ OPAC ตั้งค่าทางเลือกไว้เป็นชื่อเรื่องตามลำดับอักษรผู้ใช้บริการ อาจจะไม่ทราบว่าสามารถเลือกทางเลือกอื่นๆ ได้ จึงไม่ได้เปลี่ยนค่าที่ตั้งไว้ตามหน้าจอ การสืบค้นตามลำดับบางส่วนอาจจะไม่ทราบว่าสามารถเลือกทางเลือกอื่นๆ ได้ จึงไม่ได้เปลี่ยนค่าที่ตั้งไว้ตามหน้าจอ การสืบค้นตามลำดับ บางส่วนอาจจะไม่ทราบว่าสามารถเลือกทางเลือกอื่นๆ ได้ จึงไม่ได้เปลี่ยนค่าที่ตั้งไว้ตามหน้าจอ การสืบค้นตามลำดับ บางส่วนอาจจะไม่ทราบว่าสามารถเลือกทางเลือกอื่นๆ ได้ จึงไม่ได้เปลี่ยนค่าที่ตั้งไว้ตามหน้าจอ การสืบค้นตามลำดับ อักษรเป็นการสืบค้นข้อมูลด้วยคำแบบเรียงตามลำดับอักษรของรายการที่สืบค้น ซึ่งการสืบค้นวิธีนี้ ผู้ใช้ต้องป้อน คำที่ต้องการสืบค้น ตามลำดับอักษรให้ถูกต้อง มีฉะนั้นผลการค้นอาจจะคลาดเคลื่อนหรือไม่พบข้อมูล ฉะนั้นหากไม่แน่ใจเรื่อง ข้อมูลตามลำดับอักษรให้ถูกต้อง มีฉะนั้นผลการค้นอาจจะคลาดเคลื่อนหรือไม่พบข้อมูล ฉะนั้นหากไม่แน่ใจเรื่อง ความถูกต้องและตำแหน่งของคำ ควรสืบค้นด้วยทางเลือกที่มี Keyword จะทำให้ได้ทรัพยากรสารสนเทศที่ ครอบคลุมความต้องการมากกว่า เพราะคำที่แสดงเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศอาจจะไม่ปรากฏในชื่อเรื่อง เสมอไป จึงทำให้การสืบค้นจากชื่อเรื่องอาจจะไม่ครอบคลุมข้อมูลทั้งหมด ปรากฏว่าผลการศึกษาสอดคล้องกับผล พบว่า ผู้ใช้สืบค้นข้อมูลโดยใช้ชื่อผู้แต่งมากที่สุด ขวัญตรรกะ กลินสุคนธ์ (2547) พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ใช้คำ พบร่องรอย (Keyword) ในการสืบค้น ส่วนปริชาต เสารายวิเศษ (2541) พบว่าส่วนใหญ่นักศึกษาใช้หัวเรื่องในการ สำคัญ (Keyword) ในการสืบค้น ค้นมากที่สุด นอกจากนี้ผลการศึกษาของสุจิพร สินศรี (2542) พบว่าผู้ใช้ใช้การสืบค้นด้วยคำๆ เดียวมากที่สุด ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Wildemuth และ Moore (1995) และผลการวิจัยของศศิวิมล ถาวรกิจ (2541) พบว่า ผู้ใช้บริการใช้ศัพท์อสูรมากกว่ามากกว่าศัพท์ควบคุม

ความต้องการสืบค้นข้อมูลโดยจำกัดการค้นหาตามประเภททรัพยากรหรือคอลเลคชันเพื่อเลือกเฉพาะ บทความวารสารภาษาไทย พบว่าผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 58.3) ต้องการสืบค้นข้อมูลโดยจำกัดการค้นหา ตามประเภททรัพยากร หรือคอลเลคชัน เพื่อเลือกเฉพาะบทความวารสาร เพราะ ผู้ใช้จะได้ข้อมูลเฉพาะเจาะจงไม่ ต้องเสียเวลาตรวจสอบข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศประเภทอื่นอีก ในขณะที่ผู้ใช้งานส่วนใหญ่ทราบว่าสามารถเลือก การสืบค้นเพื่อจำกัดประเภททรัพยากรที่ต้องการได้ ฉะนั้นเป็นหน้าที่สำคัญของสำนักทรัพยากรการเรียนรู้ คุณหญิงทรงฯ ที่จะต้องให้การศึกษาแก่ผู้ใช้ เพื่อให้การสืบค้นข้อมูลมีประสิทธิภาพ ตามความคิดเห็นของ Wildemuth และ Moore (1995) เช่นกัน

การรับรู้หลังจากการสืบค้นว่าสามารถบันทึกผล (Save) และส่ง E-mail ได้ พบว่า ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 63.3) ไม่ทราบว่าสามารถบันทึกผล (Save) และส่ง E-mail ได้ อาจจะเพราะว่าผู้อุปกรณ์ใช้ระบบ ห้องสมุดอัตโนมัติ ส่วนใหญ่จะให้ความรู้พื้นฐานเบื้องต้นกว้างๆ ไม่ได้เน้นขั้นตอนนี้เป็นพิเศษ ทำให้ไม่ทราบว่า สามารถทำได้หรืออาจจะ เพราะว่า ผลการสืบค้นที่ตรงกับความต้องการจริงมีไม่มากนัก ผู้ใช้บริการอาจใช้วิธีจดใน กระดาษที่ห้องสมุดเตรียมไว้ให้ แล้วนำไปตามบทความวารสารต่อไป ซึ่งผลการศึกษาของขวัญตรรกะ กลินสุคนธ์ (2547) ก็พบว่าผู้ใช้บริการใช้วิธีจดบันทึกผลการสืบค้นที่ได้รับโดยคัดลอกข้อมูลจากการแสดงผลบนหน้าจอ

สำหรับรายการแสดงผลการสืบค้น ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 60.6) พบร่วมกับรายการบรรณานุกรมไม่สมบูรณ์ ทำให้ไม่สามารถติดตามบทความได้ สำหรับรูปแบบการแสดงผลของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ ประกอบด้วยรายการชื่อผู้แต่ง (Author) ชื่อเรื่อง (Title) โน๊ต (Note) หัวเรื่อง (Subject) และข้อมูล (Source) ซึ่งประกอบด้วย ชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่ เลขหน้าของวารสาร และหมายเลขอ้างอิง (Bib#) ดังนั้นจากการศึกษาหากรายการบรรณานุกรมไม่สมบูรณ์ โดยเฉพาะถ้าขาดแหล่งข้อมูล (Source) อันประกอบด้วย ชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่ เลขหน้าของวารสาร ซึ่งนับว่าเป็นส่วนที่สำคัญมาก อาจจะเกิดจากความผิดพลาดในการป้อนข้อมูล เช่น ลีมป้อนข้อมูล Tag 773 ที่เป็นแหล่งข้อมูล (Source) หรือป้อนแต่ปีบน Tag 773 |t เป็น 773 |a ทำให้โปรแกรมไม่สามารถดึงข้อมูลมาแสดงผลให้ได้ตามต้องการ นับว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ ต้องรับดำเนินการแก้ไข ผู้วิจัยจึงทำการแก้ไขตรวจสอบความถูกต้องของฐานข้อมูลด้ัชนีวารสารภาษาไทยขึ้น เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของฐานข้อมูลด้ัชนีวารสารภาษาไทยอันจะเกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับผู้ใช้บริการ

รูปแบบการแสดงผล พบร่วมกับผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 66.8) ต้องการเพิ่มรูปแบบการแสดงผลแบบที่แสดงเนื้อหาเต็ม (Full text) จากการแสดงผลรูปแบบเดิมของระบบห้องสมุดอัตโนมัติ อันประกอบด้วยรายการชื่อผู้แต่ง (Author) ชื่อเรื่อง (Title) โน๊ต (Note) หัวเรื่อง (Subject) และข้อมูล (Source) ซึ่งประกอบด้วย ชื่อวารสาร ปีที่ ฉบับที่ เลขหน้าของวารสาร และหมายเลขอ้างอิง (Bib#) การที่ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ต้องการเพิ่มรูปแบบการแสดงผลแบบที่แสดงเนื้อหาเต็ม (Full text) อาจจะเพราะว่าสามารถนำข้อมูลเนื้อหาเต็มไปศึกษาได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Fin และ Johnson (2004) พบร่วม นักวิจัยปัจจุบันส่วนใหญ่ใช้ฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็ม เช่น IEEEXplore, Science Direct เป็นต้น และผลการศึกษาของวัชรี พรหมพิจิตร (2546) พบร่วม ผู้ใช้ไม่ได้บกความฉบับเต็มตามต้องการ แต่ผลการศึกษาของสุจิพร สินคีรี (2542) พบร่วมรูปแบบการแสดงผลการค้นตรงกับความต้องการมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วย ชื่อผู้เขียน ชื่อเรื่อง ชื่อวารสาร และบทคัดย่อ แต่ก็ยังต้องการหัวเรื่องและสถานที่ทำงานของผู้แต่งหลัก เพิ่มในรูปแบบการแสดงผล

จากการวิจัยพบว่าผู้ใช้บริการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 74.9) คลิกลิงค์จากแหล่งข้อมูล (Source) เพื่อตรวจสอบสถานะของวารสารจากหน้าจอ OPAC ก่อนจะไปหาตัวเล่มวารสาร และดึงให้เห็นว่าผู้ใช้บริการเข้าใจและทราบว่าควรตรวจสอบสถานะของวารสารก่อนจะไปหาตัวเล่ม เนื่องจากผู้อบรมการใช้ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ มักจะเน้นเรื่องนี้เป็นพิเศษว่า ถ้าสืบค้นบทความวารสารได้แล้ว ผู้ใช้บริการจะต้องคลิกลิงค์จากแหล่งข้อมูล (Source) เพื่อตรวจสอบสถานะของวารสารจากหน้าจอ OPAC ก่อนจะไปหาตัวเล่มวารสาร เนื่องจากถ้าผู้ใช้บริการไม่ตรวจสอบสถานะของวารสารก่อน จะเป็นผลเสียได้ กล่าวคือ ถ้าวารสารฉบับที่ต้องการกำลังส่งเย็บเล่ม หรือมีผู้ใช้บริการคนอื่นยืมออกห้องสมุด ก็จะทำให้ผู้ใช้บริการเสียเวลา หรือถ้าผู้ใช้บริการกำลังสืบค้นข้อมูล อยู่ชั้น 1 ของอาคาร แต่ปัจจุบันวารสารจัดเก็บอยู่ชั้น 3 ก็จะยิ่งทำให้เสียเวลามากขึ้น แต่ก็ยังมีผู้ใช้บริการร้อยละ 25.1 ที่ไม่ทราบว่าสามารถคลิกลิงค์จากแหล่งข้อมูล (Source) ได้ นับว่าเป็นอีกปัญหานึงที่สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลงฯ ควรให้ความสำคัญ และเน้นให้ความรู้กับผู้ใช้บริการเพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น

สารานุกรมคือ เอกสารที่รวบรวมความรู้ในเรื่องต่างๆ ให้เข้าด้วยกันอย่างมีระบบ ทำให้ผู้อ่านสามารถหาข้อมูลได้สะดวกและรวดเร็ว สารานุกรมมีประโยชน์อย่างมากในการศึกษาและพัฒนาความรู้ แต่ในปัจจุบันสารานุกรมมีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น สารานุกรมออนไลน์ สารานุกรมดิจิทัล เป็นต้น สารานุกรมดิจิทัลเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในปัจจุบัน เนื่องจากสามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลา และมีข้อมูลที่อัปเดตอยู่เสมอ สารานุกรมดิจิทัลมีจุดเด่น在于 สามารถค้นหาข้อมูลได้โดยตรงตามหัวข้อที่ต้องการ ไม่ต้องเสียเวลาค้นคว้าในหนังสือพิมพ์ หรือเอกสารต่างๆ อีกต่อไป

3. ปัญหาการใช้ฐานข้อมูลดัชนีวารสารภาษาไทย ตลอดจนปัญหาการเข้าถึงบทความในวรรณสา

สำหรับปัญหาการใช้ฐานข้อมูลดัชนีวารสารภาษาไทย 4 ด้าน คือ ด้านทางเลือก ด้านผลการสืบค้น ด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ตลอดจนด้านการเข้าถึงบทความในวารสารในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.69$ SD = 0.56) โดยพบปัญหาด้านการเข้าถึงบทความในวารสาร ปัญหาด้านผลการสืบค้น ปัญหาด้านทางเลือก และปัญหาด้านอุปกรณ์คอมพิวเตอร์มากตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ผู้ใช้บริการได้แสดงความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ ดังนี้ ด้านการจัดการตัวเล่มวารสาร พบว่าวารสารไม่ค่อยอยู่บนชั้นและต้องการวารสารใหม่หลากหลายเพิ่มขึ้นมาฯ ด้านเครื่องมือในการสืบค้น พบว่าคอมพิวเตอร์มีความเร็วในการค้นต่อ บางเครื่องช้ามาก ด้านการสืบค้นฐานข้อมูล สืบค้นไม่เป็นและควรเพิ่มการจัดอบรมการสืบค้นข้อมูล/การใช้ห้องสมุด เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- กรมสุ รามบุตร. (2546). การประกันคุณภาพการศึกษา : การทำดัชนีวารสารของงานวารสารและเอกสารฝ่ายบริการทรัพยากรสารนิเทศกลาง สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. โดมทัศน์, 24(1), 59-68.
- ขวัญตระกูล กลินสุคนธ์. (2547). การใช้ฐานข้อมูลบรรณนิเวศวารสารภาษาไทยของนิติสัมมนา มหาวิทยาลัยนเรศวร. สืบค้นจาก http://dcms.thailis.or.th/dcmsg/search_result.php. (8 กุมภาพันธ์ 2551)
- เดชศักดิ์ ศานติวัฒน์. (2539). การสืบค้นฐานข้อมูลด้วยตนเองในห้องสมุดของนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ. (วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประชาต เสารายะวิเศษ. (2541). ความสำเร็จและความล้มเหลวในการค้นหาบทความวารสารภาษาไทยของนักศึกษาดับปริญญาตรีในห้องสมุดกลางสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. สืบค้นจาก http://dcms.thailis.or.th/dcmsg/search_result.php. (30 มิถุนายน 2553).
- พรรณพิพิญ ปานงาม. (2546). ความสำเร็จและความล้มเหลวในการสืบค้นรายการแบบเขื่อมต่อ (OPAC) ของระบบหอไรซันของนักศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ. (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร์ มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- รัชนกิริ อินเล็ก, สิรุ่ง พลนานี และลดา ข้อยุ่น. (2543). ความพึงพอใจในการใช้ฐานข้อมูลบรรณนิเวศวารสารภาษาไทย ห้องสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่นจากหน้าจอ OPAC. สืบค้นจาก http://dcms.thailis.or.th/dcmsg/search_result.php. (7 มิถุนายน 2551).
- วุชรี พรหมพิจิตร. (2546). ความสำเร็จและความล้มเหลวในการค้นหาบทความวารสารภาษาอังกฤษ. สืบค้นจาก http://dcms.thailis.or.th/dcmsg/search_result.php. (30 มิถุนายน 2553)
- ศศิริวัฒ ถาวรกิจ. (2541). การจัดการและการใช้ฐานข้อมูลบรรณนิเวศวารสารในห้องสมุด มหาวิทยาลัยของรัฐ. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
- สอนปิยะ พุฒามช่วย. (2552). การสืบค้นฐานข้อมูลดัชนีวารสารภาษาไทยของห้องสมุดจุฬาฯ เอฟ เคนเนดี้ โดยนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, วารสารวิทยบริการ, 20(1), 67-82.
- สายพิณ วีไตรัตน์. (2551). ระบบห้องสมุดอัตโนมัติ : ประสบการณ์พิ่งพิ่งสู่การพึ่งพาตนเอง, วารสารสภารัฐ, 14(1), 159-173.
- สงขลานครินทร์ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 14(1), 159-173.
- สุจิพร สินคีรี. (2542). การประเมินคุณภาพฐานข้อมูลบรรณนิเวศวารสารไทยทางการแพทย์ ห้องสมุด จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นจาก http://dcms.thailis.or.th/dcmsg/search_result.php. (7 มิถุนายน 2551)
- Abdoulaye, Kaba. (2002). Information-seeking behavior of African students in Malaysia : a research study. *Information Development*, 18, 191-196.
- Adalian, P.T. (1985). Student success in using microfiche to find periodicals. *College & Research Libraries*, 46, 48-54.

- Fin, Bette,& Johnson Pat. (2004). Index use by Engineering Faculty and students. *Georgia Library Quarterly*, 41, 5-15.
- Hermon, Peter, Nitecki, Danuta A., & Altman, Ellen. (1999). Service quality and customer satisfaction : an assessment and future directions. *The Journal of Academic Librarianship*, 25, 9-17.
- Tenopir, Carol, King, Donald W.,& Bush, Amy. (2004). Medical faculty's use of print and Electronic journals : changes over time and in comparison with scientists. *Journal of the Medical Library Association*, 92, 233-241.
- Wildemuth, B. M.,& Moore, M.E. (1995). End-user search behaviors and their Relationship to search effectiveness. *Bulletin of the Medical Library Association*, 83, 24-304.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper and Row.
- Yuan, Weijing. (1997). End -User Searching Behavior in Information Retrieval : A Longitudinal Study. *Journal of the American Society for Information Science*, 48, 218-232.